

መጽሐፈ ዳንኤል - መቶ አርባ ስምንት

የትንቢታዊ ሰንጠረዦች መገለጥ: የዕንባቆም ራእይና የሚለር ሕልም

Jeff Pippenger

2024-03-20

በኡለይ ወንዝ ራእይ የተወከለው የእውቀት መጨመር በመጨረሻ በዕንባቆም ሁለት ጽላቶች ላይ የተጻፈው ነው።

“ከሁለተኛው ምጽአት ዘመን ጋር እንደሚመለከቱ ቁጥረው የተመለከቱት ትንቢቶች ጋር ተጣመረው የነበሩት፣ ለእነርሱ ያለውን የእርግጠኝነት እጥረትና የጥርጣሬ ሁኔታ በተለይ የሚስማማ ትምህርት ነበር፤ እርሱም አሁን ለማስተዋለቱ ጨለማ የሆነው ነገር በተወሰነው ጊዜ ግልጽ እንደሚሆን በእምነት በትዕግሥት እንዲጠብቁ የሚያበረታታቸው ነበር።”

ከእነዚህ ትንቢቶች መካከል የዕንባቆም 2፣1-4 ትንቢት ነበረ፤ “በመጠበቂያዬ ላይ እቆማለሁ፣ በግንቡም ላይ እቆመጣለሁ፣ እርሱ የሚናገረኝንም ለማየት፣ በተገሠጽሁም ጊዜ የምመልሰውን ለማወቅ እጠባብቃለሁ። እግዚአብሔርም መልሶ እንዲህ አለኝ፤ ራእዩን ጻፍ፣ በጽላቶችም ላይ ግልጽ አድርገህ ጻፈው፣ የሚያነብበው በፍጹም እንዲህ ይሆናል። ራእዩ ገና ለተወሰነው ጊዜ ነው፣ በመጨረሻም ይናገራል እንጂ አይወጣም፤ ቢዘገይም ጠብቀው፣ በእርግጥ ይመጣልና፣ አይዘገይም። እነሆ፣ ነፍሱ በእርሱ ውስጥ የታበየችው ቅን አይደለችም፤ ጻድቅ ግን በእምነቱ ይኖራል።”

“እንደ 1842 ዓ.ም. ጀምሮ፣ በዚህ ትንቢት ውስጥ ‘የሚያነብበው እንዲሆን ጻፍ፣ በጽላትም ላይ ግልጽ አድርገህ አሳየው’ ተብሎ የተሰጠው መመሪያ፣ የዳንኤልንና የራእይን ራእዮች ለማብራራት የትንቢታዊ ሰንጠረዦች እንዲያዘጋጅ ለቻለ ፊት አሳሰበው። የዚህ ሰንጠረዥ ሕትመት ለዕንባቆም የተሰጠው ትእዛዝ ፍጹም እንደሆነ ተቆጠረ። ሆኖም በዚያን ጊዜ፣ በራእዩ ፍጹም ውስጥ የሚታይ መዘግየት—የመቆየት ዘመን—በዚያው ትንቢት ውስጥ እንደቀረበ ማንም አላስተዋለም። ከተስፋ መቁረጡ በኋላ ግን፣ ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል እጅግ አስፈላጊ መስሎ ታየ፤ ‘ራእዩ ገና ለተወሰነው ጊዜ ነው፣ በፍጹም ይናገራል እንጂ አይሸነግልም፤ ቢዘገይም ጠብቀው፣ በእርግጥ ይመጣልና፣ አይዘገይም። ... ጻድቅም በእምነቱ ይኖራል።’ The Great Controversy, 391, 392.”

ሁለቱ የአባቱ ጽላቶች በትንቢታዊ ምልክት ሁለት ምስክሮች ናቸው። በመጽሐፍ ቅዱስ መሠረት፣ እውነትን ለማቋቋም ሁለት ምስክሮች አብረው ሊቀርቡ ይገባል።

ነገር ግን አንተን ባይሰማ፣ በሁለት ወይም በሦስት ምስክሮች አፍ እያንዳንዱ ቃል እንዲጻፍ፣ ከአንተ ጋር አንድ ወይም ሁለት ሰዎችን ውሰድ። ማቴዎስ 8:16።

የሐበቄቅ ሁለቱ ጽላቶች (የ1843 እና የ1850 የአቅኚዎች ሰንጠረዦች) እርስ በርሳቸው ላይ በሚደረጉበት ጊዜ፣ በሚለር ሕልም ውስጥ “ጌቶች” የነበሩትን እውነቶች ያረጋግጣሉ። በመጀመሪያው ጽላት ላይ የተወከለው የ1843 ስህተት፣ ከሁለተኛው ጽላት ጋር በተደረገ ጊዜ፣ የራእዩን “የመዘግየት ጊዜ” ያቋቋማል። ሚለር (የዚያ ታሪክ ምሳሌያዊ ጠባቂ) በታሪኩ ክርክር ወቅት ምን እንዲል ተጠየቀ።

በጠባቂነቱ ላይ እቆማለሁ፣ በግንብም ላይ እቆመጣለሁ፤ ምን እንዲናገረኝ እጠብቃለሁ፣ በተገሠጽሁም ጊዜ የምመልሰውን እመለከታለሁ። ዕንባቆም 2፣1።

ጌታ ለሚለር ራእዩን እንዲጻፍ አዘዘው፤ እርሱም በሕልሙ ራእዩን የያዘውን ሣጥን በክፍሉ መካከል ባለችው ጠረጴዛ ላይ አኖረው።

ጌታም መልሶ እንዲህ አለኝ፤ ራዕዩን ጻፍ፣ የሚያነበውም እንዲሮጥ በጽላቶች ላይ ግልጽ አድርገህ ጻፈው።
ዕንባቆም 2፡2።

እንግዲህ ሰንጠረዦቹ የመዘግየቱን ጊዜና የመጀመሪያውን ተስፋ መቁረጥ ያመለክታሉ።

ራዕዩ ለተወሰነው ጊዜ ገና ነውና፤ በመጨረሻም ይናገራል እንጂ አይወጣም፤ ቢዘገይም ጠብቀው፤
በእርግጥ ይመጣልና፣ አይዘገይም። ዕንባቆም 2፡3።

ከዚያም በእውቀት መጨመር ላይ ተመስርተው የሚገለጡት ሁለቱ ወገኖች ይወከላሉ።

እነሆ፣ በእርሱ ውስጥ የተትዕቢተኛ ነፍሱ ቅን አይደለችም፤ ጻድቅ ግን በእምነቱ ይኖራል። ዕንባቆም
2፡4።

ሁለቱ የአምላኪዎች ክፍሎች በዳንኤል ምዕራፍ አሥራ ሁለት ውስጥ በተገለጸው የፈተና ሂደት ይገለጣሉ።

እርሱም እንዲህ አለ፡- ዳንኤል ሆይ፣ ሂደት ሃላፊ እስከ ፍጻሜው ዘመን ድረስ ተዘግተውና ታትሞ
ይኖራሉና። ብዙዎች ይነጻሉ፣ ነጭም ይሆናሉ፣ ይፈተኑማል፤ ነገር ግን ክፍሎች ክፍ አድርገው ይኖራሉ፤
ከክፍሎቹም ማንም አያስተውልም፤ ጥበባቸው ግን ያስተውላሉ። ዳንኤል 12፡9, 10።

የዳንኤል “ጠቢባን” በማቴዎስ ሃያ አምስት ውስጥ በእምነት የጻድቅ ጠቢባን ድንግል ናቸው፤ ክፍሎቹም
በትዕቢት የተነፉት ሞቾች ድንግል ነበሩ። በሚለር ሕልም መጨረሻ ላይ እንቁዎቹ በአሥሩ ድንግሎች ምሳሌ
ውስጥ ያለውን ዘይት ይወክላሉ፤ ይህም መልእክቱ ነበር።

እግዚአብሔር ወደ እኛ የሚልካቸውን መልእክቶች በማንቀበል ጊዜ ክብሩ ይዋረዳል። እንዲሁም
ለበጩለማ ውስጥ ላሉ እንዲደርስ በነፍሳችን ውስጥ ሊፈስስ የሚፈልገውን ወርቃማ ዘይት እንኳ
እንከለክላለን። “እነሆ፣ ሙሽራው ይመጣል፤ ሊቀበሉት ውጡ” የሚል ጥሪ በሚመጣበት ጊዜ፣ ቅዱሱን
ዘይት ያልተቀበሉ፣ የክርስቶስን ጸጋ በልባቸው ያልጠበቁ ሰዎች፣ እንደ ሰነፎቹ ደናግል፣ ጌታቸውን
ለመገናኘት ዝግጁ እንዳልሆኑ ያገኛሉ። ዘይቱን ለማግኘት በራሳቸው ውስጥ ኃይል የላቸውም፣
ሕይወታቸውም ይበላሻል። Review and Herald, July 20, 1897.

በመጨረሻዎቹ ቀናት የሚለር እንቁዎች አሥር እጥፍ ይበልጥ ያበራሉ፤ እንዲሁም ቁጥር አሥር እንደ ፈተና
ምልክት እንደሆነ ሁሉ ብርሃንም ደግሞ እንዲሁ ነው። በመጨረሻዎቹ ቀናት፣ በሚለር ሕልም መጨረሻ
የተወከሉት፣ በዕንባቆም ጽላቶች ላይ የተመለከተው የእውነት ብርሃን የፈተና መልእክት ያፈራል፤ ይህም
በአሥሩ ደናግል ምሳሌ ውስጥ የእኩለ ሌሊት ጩኸት የፈተና መልእክት ነው። ያ የፈተና ሂደት
የሚለርአውያን ታሪክ የፈተና ሂደት ድግግሞሽ ነው፤ ምክንያቱም የአሥሩ ደናግል ምሳሌ በመጨረሻዎቹ
ቀናት ቃል በቃል እንደገና ትደገማለች።

“ብዙ ጊዜ ወደ አሥሩ ደናግል ምሳሌ እመለሳለሁ፤ ከእነርሱም አምስቱ ጥበባቾች ነበሩ፣ አምስቱም
ሰነፎች። ይህ ምሳሌ በፊደሉ ሁሉ ተፈጽሞአል እናም ይፈጸማል፤ ምክንያቱም ለዚህ ዘመን ልዩ
ተግባራዊነት አለውና፣ እንደ ሦስተኛው መልእክ መልእክትም ተፈጽሞአል እና እስከ ዘመን ፍጻሜ ድረስ
የአሁኑ እውነት ሆኖ መኖሩን ይቀጥላል።” Review and Herald, August 19, 1890.

የመዘግየቱ ጊዜ ልምድ በሚለር ሕልም መጨረሻ ቃል በቃል እንደገና ይደገማል፤ ከዚያም የእርሱ ዕንቁዎች
ከፀሐይ አሥር እጥፍ ይልቅ ይበልጥ ያበራሉ፤ በዚህም ዕንቁዎቹ በአሥሩ ደናግል ምሳሌ ውስጥ ያለውን
የመጨረሻ ፈተና እንደሚወክሉ ይገለጣል። አሥር የፈተና ምልክት ነው፤ እናም ከአሥር ቀን መጨረሻ
ዳንኤልና ሦስቱ የተከበሩ ጓደኞቹ የባቢሎንን ምግብ ከሚበሉት ይልቅ በዓይን የሚታዩ ውብና ወፍራሞች
ሆነው ተገኙ። በዕንባቆም ውስጥ በእምነት ሳይሆን በትዕቢት የኖረው ትዕቢተኛ የባቢሎንን ባሕርይ አዳበረ።
በሚለራዊ ታሪክ ውስጥ እነርሱ የባቢሎን ልጆች ሆኑ፤ እናም በዕንባቆም ውስጥ ጳጳሳዊ ሥርዓቱ

ባሕርያቸውን ለመለየት ጥቅም ላይ ውሏል።

እነሆ፣ ነፍሱ የታበየችው በእርሱ ውስጥ ቅን አይደለችም፤ ጻድቅ ግን በእምነቱ ይኖራል። እንዲሁም ደግሞ፣ በወይን ጠጅ ስለሚተላለፍ ትዕቢተኛ ሰው ነው፤ በቤቱም አይቀመጥም፤ ምቹቱንም እንደ ሲኦል ያሰፋል። እንደ ሞትም ነው። አይጠግብምም፤ ነገር ግን አሕዛብን ሁሉ ወደ ራሱ ይሰበስባል። ሕዝቦችንም ሁሉ ወደ ራሱ ይከማቻል። እነዚህ ሁሉ በእርሱ ላይ ምሳሌን አያነሡባቸውም? የማሸፊያ ምሳሌስ በእርሱ ላይ አይናገሩም? እንዲሁም አይሉምን፡- ለራሱ የማይሆነውን የሚያበዛ ወይለት! እስከ መቼ? እና በወፍራም ጭቃ ራሱን የሚጫን ወይለት! የሚነክሱህ በድንገት አይነሡምን? የሚያስጨንቁህስ አይነቁምን? ለእነርሱም ምርኮ ትሆናለህ። ብዙ አሕዛብን ስለ ዘረፍህ፣ ከሕዝቡ የቀሩት ሁሉ ይዘርፉሃል፤ ስለ ሰው ደምም፣ በምድርና በከተማ ላይ ስለ ደረሰ ግፍ፣ በውስጧም በሚኖሩ ሁሉ ላይ ስለ ደረሰው። ዕንባቆም 2፡4-8።

በማቴዎስ ሃያ አምስት የተጠቀሱት ድንግልናዎች ላይ የመጣው የፈተና ሂደት፣ የሰሜን ንጉሥ (ጳጳስነት) ባሕርይን ያዳበሩ የአምልኮ ሰጪዎች አንድ ክፍል ያፈራል፤ እርሱም “ብዙ አሕዛብን ያበላሽ” የተባለው ኃይል ደግሞ ነው።

እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ እነሆ፣ ከሰሜን አገር አንድ ሕዝብ ይመጣል፣ ታላቅም ሕዝብ ከምድር ዳርቻዎች ይነሣል። ቀስትና ጦር ይይዛሉ፤ ጨካኞች ናቸው። ምሕረትም የላቸውም፤ ድምፃቸው እንደ ባሕር ይጫካል፤ በፈረሶችም ላይ ይቀመጣሉ። እንደ ጦርነት ሰዎች ተሰልፈው በአንቺ ላይ ለውጊያ ይመጣሉ። አንቺ የጽዮን ልጅ ሆይ። ወሬውን ሰምተናል፤ እጆቻችን ደክመዋል፤ ጭንቀት ይዘናል። ምጥም ወስደናል። እንደምትወልድ ሴት ሕመም። በሜዳ አትውጪ፣ በመንገድም አትሂጂ፤ የጠላት ሰይፍና በዙሪያ ሁሉ ፍርሃት አለና። አንቺ የሕዝቤ ልጅ ሆይ፣ ማቅ ታጠቁ፣ በአመድም ተንከባለል፤ ለአንድ ልጅ እንደሚደረግ ልቅሶ አድርገ፤ እጅግ መራራ ዋይታ፤ ምክንያቱም አጥፊው ድንገት በእኛ ላይ ይመጣል። ኤርምያስ 6፡22-26።

የዕንባቆም ሁለቱ ወገኖች በእምነት የሚጻድቁት እና የባቢሎንን ትምህርቶች በልተውና ጠጥተው የተቀበሉት ናቸው። በሚለር ሕልም የመጨረሻ ዘመናት ውስጥ ደናግል ሆነው የተወከሉት እነዚህ ሰዎች ወይም የክርስቶስን ባሕርይ ያዳብራሉ፤ እንዲሁም የእግዚአብሔርን ማኅተም ይቀበላሉ፤ ወይም የጳጳሳዊነትን ባሕርይ ያዳብራሉ እና የአውሬውን ምልክት ይቀበላሉ።

“እውነተኛው ብርሃን በሥነ ምግባራዊ ጨለማ መካከል የሚያበራበት ጊዜ ደርሶአል። የሦስተኛው መልአክ መልእክት ለዓለም ተላክቶአል። ሰዎች በግንባራቸው ወይም በእጃቸው የአውሬውን ወይም የምስሉን ምልክት እንዳይቀበሉ በማስጠንቀቅ። ይህን ምልክት መቀበል ማለት፣ አውሬው እንዳይረገው ተመሳሳይ ውሳኔ ላይ መድረስና ከእግዚአብሔር ቃል ጋር በቀጥታ ተቃርኖ ተመሳሳይ ሐሳቦችን መደገፍ ማለት ነው። ይህን ምልክት ስለሚቀበሉ ሁሉ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- ‘እርሱ ደግሞ ያልተቀላቀለ በቁጣው ጽዋ ውስጥ ከተፈሰሰው ከእግዚአብሔር ቅጣ ወይን ይጠጣል፤ በቅዱሳን መላእክት ፊትና በበጎ ፊት በእሳትና በዲን ይሠቃያል።’ Review and Herald, July 13, 1897.

የባቢሎንን የወይን ጠጅ የሚጠጡ ደናግል በመጨረሻ የእግዚአብሔርን የቁጣ ወይን ጠጅ ይጠጣሉ። በኢሳይያስ፣ የኤፍሬም ሰከራሞች ነገሮችን በመገልበጥ ዕውር ስከራቸውን ያሳያሉ፤ ያም ድርጊት “እንደ ሸክለ ሠሪ ጭቃ” ሊቆጠር የሚገባ ነው።

“የዕለት ተዕለት” እንደ ክርስቶስ ምልክት መለየት፣ የ“የዕለት ተዕለት” እውነትን በሙሉ ይገለጥጣል፤ ምክንያቱም “የዕለት ተዕለት” የሰይጣን ምልክት ነው። ሚለር የ“የዕለት ተዕለት”ን ከአረማዊነት ጋር ያደረገው መለያየት በዕንባቆም ጽላቶች ላይ በቀጥታ ተወክሎ ይታያል። ሚለር በተሰሎንቄ ውስጥ ያለውን ክፍል ማግኘቱ፣ “የኃጢአት ሰው” በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ተቀምጦ እንዲገለጥ ዘንድ “የተወገደው”

አረማዊነት መሆኑን እንዲረዳ ያስቻለው፣ በ2 ተሰሎንቄ ምዕራፍ ሁለት ውስጥ የሚገኘው ዋና እውነት ነው።

“አንብቤ ቀጠልሁ፣ እርሱ [ዕለታዊው] የተገኘበት ሌላ ምሳሌ በዳንኤል ብቻ እንጂ ሌላ ምንም ጉዳይ ማግኘት አልቻልሁም። ከዚያም [በመስማማት መዝገብ እርዳታ] ከእርሱ ጋር ተያይዘው የቆሙትን ቃላት ወሰድሁ፤ ‘ያስወግድ’፤ ዕለታዊውን ያስወግዳል፤ ‘ከዕለታዊውም ከተወገደበት ጊዜ ጀምሮ’ ወዘተ። አንብቤ ቀጠልሁ፣ በዚህ ጽሑፍ ላይ ምንም ብርሃን እንዳላገኝ አሰብሁ፤ በመጨረሻ ግን ወደ 2 ተሰሎንቄ 2:7፣ 8 ደረስሁ። ‘የዓመፅ ምሥጢር አሁንም አስቀድሞ ይሠራልና፤ አሁን የሚከለክል ግን እርሱ ከመንገድ እስኪወገድ ድረስ ይከለክላል፣ በዚያን ጊዜም ያ ክፍው ይገለጣል’ ወዘተ። ወደዚያም ጽሑፍ በደረስሁ ጊዜ፣ እውነቱ ምንኛ ግልጽና ክቡር ሆኖ እንደታየ እንዴት! እነሆ እዚያ አለ! ያ ዕለታዊው ነው! እንግዲህ አሁን፣ ጳውሎስ ‘አሁን የሚከለክል’ ወይም የሚያግድ በማለት ምን ማለቱ ነው? በ‘የኃጢአት ሰው’ እና ‘ክፍው’ ሥርዓተ ጳውሎስ ማለቱ ነው። እንግዲህ ሥርዓተ ጳውሎስ እንዳይገለጥ የሚከለክለው ምንድን ነው? እስቲ እርሱ አረማዊነት ነው፤ እንግዲህ ከሆነ፣ ‘ዕለታዊው’ ማለት አረማዊነት መሆን አለበት።”—ዊልያም ሚሊር፣ Second Advent Manual, ገጽ 66። Advent Review and Sabbath Herald, January 6, 1853.

በተሰሎንቄ ውስጥ ያለው “ዘወትር” የሚለው ትርጉም፣ ሚሊር ያገኘው፣ የክፍሉ ዋና እውነት ነው። ጳውሎስ እውነትን የማይወዱትን፣ ስለዚህም ብርቱ ማታለልን የሚቀበሉትን ሲለይ፣ በእርግጥ በአጠቃላይ ስሜት እውነትን መጥላታቸውን እየለየ ነው፤ ነገር ግን በክፍሉ ውስጥ በቀጥታ የተጠቀሰው እውነት፣ “ዘወትር” የሚለው ጣታዊት ሮምን እንደሚወክል የሚገልጸው እውነት ነው።

የሥጋ መብራት ዐይን ነው፤ ስለዚህ ዐይንህ ንጹሕ ቢሆን ሰውነትህ ሁሉ ብርሃን ይሞላበታል። ነገር ግን ዐይንህ ክፉ ቢሆን ሰውነትህ ሁሉ ጨለማ ይሞላበታል። እንግዲህ በአንተ ያለው ብርሃን ጨለማ ከሆነ፣ ያ ጨለማ ምንኛ ታላቅ ይሆን! ማንም ሰው ሁለት ጌቶችን ሊያገለግል አይችልም፤ ወይም አንዱን ይጠላል ሌላውንም ይወዳል፣ ወይም አንዱን አጥብቆ ይይዛል ሌላውንም ያቃልላል። እግዚአብሔርንና ገንዘብን አንድ ላይ ልታገለግሉ አትችሉም። ማቴዎስ 6:22-24።

ለእውነት ፍቅር ብቻ አለ፣ ወይም ለእውነት ጥላቻ አለ። መካከለኛ መሬት የለም። በማቴዎስ ሃያ አምስት የተጠቀሱትን ሰነፍ ደናግል የሚያጋጥማቸው ብርቱ ማታለያ የተመሠረተው የመጨረሻውን ፈተና የሚወክሉትን የሚለር እንቁዎች ብርሃን በመከላከላቸው ላይ ነው። የጥንቷ እስራኤል የመጨረሻ ፈተናዋ አሥረኛዋ ፈተና ነበር፣ እና በመጨረሻዎቹ ቀናት የሚለር እንቁዎች አሥር እጥፍ ይበራሉ። የሚለር እንቁዎችን መከላከል የሚወክለው ምልክት “the daily” ነው፣ ይህንንም የኤፍሬም ሰካራሞች በአድቤንቲዝም ሦስተኛ ትውልድ ውስጥ ገልጠውታል። “the daily” የአረማዊነት ሰይጣናዊ ምልክት ነው። ሰካራሞቹ “the daily”ን የክርስቶስ ምልክት እንደሚያደርግ የሚለይ ከክዱ ፕሮቴስታንቲዝም ያመጡትን ሐሰተኛ እንቁ አስገቡ።

የሚለር ስለ ጌጣጌጦቹ ያለው መረዳት እርሱ በተነሣበት ታሪክ የተገደበ ነበር። ሁለተኛው ምጽአት ቀጣይ ትንቢታዊ ክስተት መሆኑን በብርቱ እየተረጋገጠ ስለነበር፣ በ1798 በጳውሎስ ላይ የደረሰው ጉዳይ ቁስል የዳንኤል ሁለት አራተኛውንና የመጨረሻውን ምድራዊ መንግሥት ብቻ ሊወክል ይችል ነበር። ሚሊር ስለ “ዘወትር” ያለውም መረዳት የተገደበ ነበር፤ ምክንያቱም በምስክርነቱ እንደሚገልጠው፣ በመገለጥ ወደ አንድ ልዩ የጥናት ዘዴ እንዲመራ ተደርጎ ነበር፤ በዚያም መሠረት መጽሐፍ ቅዱሱን፣ የክፍሉን ኮንኮርዳንስን እንዲሁም አንዳንድ ጋዜጦችን እንዳነበበ ገልጦ ነበር። በዚያ መልኩ ለማጥናት ያደረገው ውሳኔ በቀላሉ ወደ አእምሮው ገብቶ ነበር።

“በዲኢስት ሆኜ ባሳለፍኋቸው አሥራ ሁለቱ ዓመታት ውስጥ፣ ማግኘት የቻልኋቸውን ታሪኮች ሁሉ አነበብሁ፤ አሁን ግን መጽሐፍ ቅዱስን ወደድሁ፤ ስለ ኢየሱስ ያስተምር ነበርና! ነገር ግን ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ለእኔ ጨለማ የሆነ ብዙ ክፍል አሁንም ነበረ። በ1818 ወይም 1819 ዓ.ም.፣ ለመጎብኘት

ወደ ሄድሁት እና እኔ ዲኢስት ሳለሁ ሲናገር ሰምቶኝ የነበረ አንድ ወዳጅ ጋር ስነጋገር፣ እርሱ በእጅጉ ትርጉም ያለው መንገድ፣ 'ስለዚህ ጥቅስ ስለዚያ ጥቅስ ምን ታስባለህ?' ብሎ ጠየቀኝ፤ ይህም ዲኢስት ሳለሁ የምቃወሙን የቀድሞ ጥቅሶች የሚያመለክት ነበር። የፈለገውን ገባኝ፣ እንዲህም ብዬ መለስሁ—ጊዜ ብትሰጠኝ፣ ምን ማለታቸው እንደሆነ ነግርሃለሁ። 'ምን ያህል ጊዜ ትፈልጋለህ?' አላውቅም፤ ግን እነግርሃለሁ ብዬ መለስሁ፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ሊገባ የማይችል መገለጥ እንደሰጠ ማመን አልቻልኩም። ከዚያም መንፈስ ቅዱስ ምን ማለቱ እንደሆነ ማወቅ እችላለሁ ብዬ አምኜ፤ መጽሐፍ ቅዱሴን ለማጥናት ወሰንሁ። ነገር ግን ይህን ውሳኔ እንደገና በልቤ እንዳቆምሁ ወዲያውኑ ይህ ሐሳብ መጣልኝ—'ለመረዳት የማትችለውን ክፍል ብታገኝ ምን ታደርጋለህ?' ከዚያም መጽሐፍ ቅዱስን የማጥናት ይህ ዘዴ ወደ አእምሮዬ መጣ፤—የእንደዚህ ዓይነቱን ክፍሎች ቃላት እወስዳለሁ፣ በመጽሐፍ ቅዱስም ውስጥ ሁሉ እከታተላቸዋለሁ፣ በዚህም መንገድ ትርጉማቸውን አገኛለሁ። በእጄ ክሩደን ኮንኮርዳንስ ነበረ፤ እርሱም በዓለም ላይ ካሉት ሁሉ ምርጡ መሆኑን እመስለኛለሁ፤ ስለዚህ እርሱንና መጽሐፍ ቅዱሴን ወስጄ በጠረጴዛዬ ተቀምጬ ሌላ ምንም አላነበብሁም፤ ከጋዜጦች ግን ትንሽ ብቻ፤ ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱሴ ምን ማለቱ እንደሆነ ለማወቅ ቆርጬ ነበርና። አፖሎስ ሄል፣ The Second Advent Manual, 65።"

የሚለር ዕንቁዎች በእርሱ የጥናት ዘዴ ብቻ አልተገኙም፤ ነገር ግን ከእግዚአብሔር በቀጥታ በሆነ መገለጥ ደግሞ ተገለጡ።

"እግዚአብሔር መልአኩን ላከ፤ መጽሐፍ ቅዱስን ያለመነ የነበረውን ገበሬ ልብ እንዲነካ፣ ትንቢቶችንም እንዲመረምር ሊመራው። የእግዚአብሔር መላእክት ያንን የተመረጠ ሰው ደጋግመው ጎበኙት፤ አእምሮውን ለመምራትና ለእግዚአብሔር ሕዝብ ሁልጊዜ ጨለማ ሆነው የነበሩትን ትንቢቶች ለማስተዋል እንዲከፈቱለት። የእውነት ሰንሰለት መጀመሪያው ለእርሱ ተሰጠው፣ እርሱም ከአገናኝ ወደ አገናኝ እየፈለገ እንዲቀጥል ተመራ፤ እስኪሆንም ድረስ በእግዚአብሔር ቃል ላይ በድንቅና በአድናቆት ተመለከተ። በዚያ ፍጹም የሆነ የእውነት ሰንሰለት አየ። ከመነሻው ጀምሮ መንፈስ ያልተነፈሰበት መሆኑን አስቦ የቆጠረው ያ ቃል አሁን በውበቱና በክብሩ በፊቱ ተከፈተ። ከቅዱሳን መጻሕፍት አንዱ ክፍል ሌላውን እንደሚያብራራ አየ፤ አንድ ክፍልም ለማስተዋሉ ተዘግቶ ሲሆን፣ በሌላ የቃሉ ክፍል የሚያብራራውን ያገኝ ነበር። ቅዱሱን የእግዚአብሔር ቃል በደስታና በእጅግ ጥልቅ አክብሮትና ፍርሃት ይመለከተው ነበር።" Early Writings, 230.

እህት ዋይት "እግዚአብሔር መልአኩን" ወደ ሚለር እንደላከ በምትናገርበት ጊዜ፣ "መልአኩ" የሚለው ቃል ለገብርኤል የተመደበ ስለሆነ፣ ወደ ሚለር የተላከው መልአክ ገብርኤል መሆኑን ታመለክታለች።

"እኔ በእግዚአብሔር ፊት የምቆም ገብርኤል ነኝ" የሚሉት የመልአኩ ቃላት እርሱ በሰማያዊ አደባባዮች ከፍ ያለ ክብር ያለውን ስፍራ እንደሚይዝ ያሳያሉ። ወደ ዳንኤል መልእክት ይዞ በመጣ ጊዜ፣ "በእነዚህ ነገሮች ከእኔ ጋር የሚቆም ከአለቃችሁ ሚካኤል [ክርስቶስ] በቀር አንድም የለም" አለ። ዳንኤል 10:21። አዳኙም ስለ ገብርኤል በራእይ ሲናገር፣ "በመልአኩ ልኮ ለባሪያው ለዮሐንስ አመለከተው" ይላል። ራእይ 1:1።" The Desire of Ages, 99.

ገብርኤልና ሌሎች መላእክት የሚለርን "አእምሮ" መሩ፣ እንዲሁም "እግዚአብሔር ሕዝብ ሁልጊዜ ጨለማ ሆነው የነበሩትን ትንቢቶች ለማስተዋል አእምሮውን" ከፈቱ። መልእክቱ በጥናት ዘዴው ብቻ የተገነባ አልነበረም፣ ነገር ግን በመለኮታዊ መገለጥ ደግሞ ነበር። መጽሐፍ ቅዱስን ለማጥናት የተጠቀመበት ያ ትክክለኛ ዘዴ እንኳ በአእምሮው ውስጥ ብቻ መጣለት። እግዚአብሔር እውነትን ወደ አእምሮአችን በሚያመጣበት ጊዜ፣ ያ እውነት በትክክል በመጽሐፍ ቅዱስ መከፋፈል ሂደት ከመድረስ በተቃራኒ መለኮታዊ መገለጥ ነው። ሚለር ሁለቱንም አደረገ፣ ነገር ግን መለኮታዊ መገለጥ ሚለር "ስለ ዕለታዊው" ርዕስ እንዲረዳ ከረዱት ነገሮች አንዱ ነበር።

ሚሊር የዳንኤል ምዕራፍ ስምንት ቁጥር ዘጠኝ እስከ አሥራ ሁለት ያለውን የጾታ መለዋወጥ ባልተለየው ነበር፤ በእጁ ያለው ነገር መጽሐፍ ቅዱስና ስለ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቋንቋዎች ምንም መረጃ የሌለበት አንድ የቃላት መፈለጊያ መጽሐፍ ብቻ ስለነበረው ነው። "sur" እና "rum" ሁለቱም "ማስወገድ" ተብለው ቢተረጎሙም፤ በመካከላቸው ያለውን ልዩነት ባላየው ነበር። "miqdash" እና "qodesh" ሁለቱም "መቅደስ" ተብለው ቢተረጎሙም፤ በመካከላቸው ያለውን ልዩነት ባላየው ነበር።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መቶ አራት ጊዜ የሚገኘውን "ታሚድ" የተባለውን ቃል እውነት እርሱ ባላየ ነበር። ሊያየው ያልቻለው እውነት (እርሱ ያየውም እውነት ያው ነው) ይህ ነበር፤ የዕብራይስጥ "ታሚድ" ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መቶ አራት ጊዜ ቢጠቀምም፤ እንደ ስም የተጠቀመው ግን በዳንኤል መጽሐፍ ብቻ ነው። "ታሚድ" ማለት "ቀጣይነት ያለው" ማለት የሆነ የዕብራይስጥ ቃል ሲሆን፤ በዳንኤል መጽሐፍ "የዕለት ዕለቱ" ተብሎ ተተርጎሟል።

በዳንኤል መጽሐፍ ብቻ ይህ ቃል እንደ ስም ይጠቀማል፤ በቀሩት ዘጠና ዘጠኝ ጊዜያት ግን እንደ ተውሳክ ቃል ተጠቅመዋል። ስለዚህም የኪንግ ጄምስ መጽሐፍ ቅዱስ ተርጓሚዎች ቃሉን ዳንኤል አምስት ጊዜ እንደ ስም ሲጠቀምበት በተገናኙ ጊዜ፤ ሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች ሁሉ ቃሉን ዘጠና ዘጠኝ ጊዜ እንደ ተውሳክ ቃል እየተጠቀሙበት ስለነበር፤ በማስረጃው ክብደት "ዳንኤል ያደረገውን የቃሉን አጠቃቀም ለማስተካከል" ተገደዱ። ዳንኤልን "ለማስተካከል" እንዲችሉም "መሥዋዕት" የሚለውን ቃል በዚያ ቃል ላይ ጨመሩ፤ በዚህም ስምን ወደ ተውሳክ ቃል ለውጡት። ከዚያም ተርጓሚዎቹን ለማስተካከል ኤሊን ዋይት እንዲህ ብላ እንድትመዘግብ በመንፈስ ተመራች፤ "ስለ 'ዴይሊ' በተመለከተ አይሆን፤ 'መሥዋዕት' የሚለው ቃል በሰው ጥበብ የተጨመረ እንጂ የጽሑፍ አካል አይደለም፤ እንዲሁም ጌታ የፍርድ ሰዓት ጩኸትን ለሰጡት ሰዎች ስለዚህ ትክክለኛውን አመለካከት ሰጥቶአቸዋል።"

ሚሊር፤ በራሱ ምስክርነት መሠረት፤ "the daily" የተባለውን ለመረዳት እየፈለገ ነበር፤ ይህንም በመጨረሻ በ2 ተሰሎንቄ ውስጥ አደረገ። ነገር ግን ደግሞ፤ በራሱ ምስክርነት መሠረት፤ አንድ ቃል ለመረዳት ሲፈልግ ቃሉ የተጠቀሰባቸውን ስፍራዎች ሁሉ ይመለከት ነበር፤ ይሁን እንጂ ያ ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሌሎች ዘጠና ዘጠኝ ጊዜያት ተጠቅሟል። ሆኖም ስለ "the daily" የሰጠው ምስክርነት፤ "ቀጥቤ አነበብሁ፤ እርሱም [the daily] ከዳንኤል በቀር የተገኘበትን ሌላ ሁኔታ ማግኘት አልቻልሁም" ሲል እንደገለጸው፤ በዳንኤል መጽሐፍ ብቻ እንዳገኘው ነበር። ሚሊር ወደ እነዚያ እንቁዎች የተመራው በጥናቱ ዘዴ ብቻ ሳይሆን፤ በመላእክት አገልግሎት በኩል ለእርሱ በተሰጠ መለኮታዊ ራእይ ደግሞ ነበር።

ስለዚህ ስለ "ዘወትር" ያለው ግንዛቤ ትክክል ነበር፤ ነገር ግን ውስን ነበር። በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ "ዘወትር" አምስት ጊዜ እንደተጠቀሰ፤ ከእነዚያም "ዘወትር" "የሚወሰድ" ተብሎ ከተጠቀሰባቸው ሦስቱ ጊዜያት አንዱ ከሌሎቹ ሁለቱ የተለየ ትርጉም እንደሚወክል ሊያስተውል አልቻለም። አንድ ጊዜ "ዘወትር" ከዕብራይስጡ 'rum' ከሚለው ቃል ጋር ተጠቅሟል፤ ሌሎቹ ሁለት ጊዜያት ደግሞ ከዕብራይስጡ 'sur' ከሚለው ቃል ጋር ተጠቅሟል። ሁለቱም ቃላት "ማስወገድ" ተብለው ይተረጎማሉ፤ ነገር ግን በዳንኤል ምዕራፍ ስምንት ቁጥር አሥራ አንድ ያለው 'rum' ከፍ ማድረግና ክብር መስጠት ማለት ሲሆን፤ በምዕራፍ አሥራ አንድ ቁጥር ሠላሳ አንድ እና በምዕራፍ አሥራ ሁለት ቁጥር አሥራ አንድ ያለው 'sur' ደግሞ ማስወገድ ማለት ነው።

የባቢሎንን ምግብና መጠጥ የሚበሉ ተምህራን መለኮት፤ አንድ ነገር ብታስወግዱትም ወይም አንድ ነገር ብታነሱትም፤ ሁለቱም የመወገድ አንድ ዓይነትን እንደሚወክሉ ስለዚህም ሁለቱ ቃላት አንድ ትርጉም እንዳላቸው መገንዘብ እንዳለባቸው ይከራከራሉ። እነርሱ የሚከራከሩት፤ "የዕለቱ" ተብሎ የተጠቀሰው ሦስቱ ጊዜ "ተወስዶ ሄደ" የሚለው ሁልጊዜ ማስወገድ ማለት እንደሆነ ነው፤ ይህንም በማድረጋቸው ዳንኤል ቃላትን በመምረጡ ግድ የለሽ እንደነበር ያመለክታሉ። ይህን በግልጽ አይናገሩም፤ ነገር ግን በተጠቃሚ

ውሳኔ የሚያስተምሩት፣ ዳንኤል “የዕለቱ” “ተወስዶ ሄደ” በተባለባቸው ሦስቱም አጋጣሚዎች ሁሉ ‘sur’ የሚለውን ቃል ሊጠቀም ይገባው ነበር የሚል ነው፤ ምክንያቱም እንደ እነዚህ ተምህራን መለኮት አመለካከት፣ “የዕለቱ” “ተወስዶ ሄደ” በተባለበት እያንዳንዱ ጊዜ አንድ ነገርን ማለት ብቻ ነበር።

በምዕራፍ ስምንት ከቁጥር አሥራ አንድ እስከ አሥራ አራት ድረስ “መቅደስ” ተብለው የተተረጎሙትን ‘miqdash’ እና ‘qodesh’ የሚሉትን ቃላት ደግሞ በተመሳሳይ ሁኔታ ይይዛሉ። በእነዚያ አራት ቁጥሮች ውስጥ “መቅደስ” በሚል ሁሉም መጠቀሶች ላይ ሁሉም የእግዚአብሔርን መቅደስ እንደሚወክሉ ጥብቅ አድርገው ይከራከራሉ። ደግሞ በተዘዋዋሪ ግምት፣ ዳንኤል በእነዚያ ሦስቱ መጠቀሶች ሁሉ ‘qodesh’ ብቻ መጠቀም ነበረበት፣ በቁጥር አሥራ አንድም ‘miqdash’ መጠቀም አልነበረበትም። ሚሊር በእነዚያ ቃላት መካከል ያለውን ልዩነት ባያውቅም ነበር፣ የዘመናዊ ሥነ-መለኮት ምሁራን ግን ያውቁታል፤ ነገር ግን ሲያውቁት ማንኛውም ልዩነት መታወቅ እንደሚገባ ጥብቅ አድርገው ይናገራሉ። ሆኖም ሚሊር፣ በቃላቱ መካከል ያሉትን ልዩነቶች ያላወቀው ሰው፣ ከዘመናዊ ሥነ-መለኮት ምሁራን ፍጹም ተቃራኒ የሆነ ግንዛቤ ላይ ደረሰ።

እውነታው ዳንኤል ዕብራይስጥን የሚያውቅ ጥንቃቄ ያለው ጸሐፊ እንደነበረ፣ እንዲሁም ከባቢሎን ጠቢባን ሁሉ አሥር እጥፍ የሚበልጥ ብልህ መሆኑ እንደተፈረደበት ነው። በዕብራይስጥ ቋንቋ ትክክለኛ አጠቃቀም፣ እንዲሁም በዚያ የተለየ ታሪክ ውስጥ እንዴት በትክክል መገለጥ እንደሚገባው ማንም የሚያውቅ ከነበረ፣ ያ ዳንኤል ነበር። ዳንኤል የተለያዩ ቃላትን ከተጠቀመ፣ እርሱ በአላማ ለመግለጥ የፈለገውን የተለያዩ ትርጉሞች እንዲያስተላልፏል የታሰቡ ስለነበሩ ነው። ዳንኤል “መቅደስ” ወይም “ማስወገድ” ተብለው ለሚተረጎሙት ቃላት የሚያደርገው ልዩ አጠቃቀም በሚታወቅበት ጊዜ፣ ጳውሎስ እውነትን የሚጠሉ ሰዎች ኃይለኛ ማታለያ እንዲቀበሉ እንደተወሰነባቸው በሚለይበት በዚያው ክፍል ውስጥ ሚሊር የተገነዘበውን ስለ “ዘወትር” ያለውን አስተዋጽኦ ይደግፋሉ።

እውነትን የሚጠሉ እና ጽኑ ስሕተትን የሚያመጣውን ሐሰት የሚያምኑ ሰዎች፣ እንዲሁም በሁለት ወገኖች እንደ ተወከሉት የኤፍሬም ሰካራሞች ተመስለው ተገልጠዋል። አንዱ ወገን የተማረ መሪነት ሲሆን፣ ሌላው ወገን ደግሞ ያልተማሩ ሰዎች ናቸው፤ እነርሱም የተማሩት የሚያስተምሯቸውን ብቻ ይሰማሉ። እነርሱ ከሐሰት በታች የሚሸሸጉ እና ከሞት ጋር ቃል ኪዳን የሚገቡ ናቸው። እነርሱ የማቴዎስ ሃያ አምስት ሰነፎች ደናግል ናቸው፣ እንዲሁም በዕንባቆም ሁለት ነፍሳቸው ከፍ ያለች ተብለው የተገለጹት ናቸው። እነርሱ በፍጹም አሥር እጥፍ ይበልጥ የሚያበሩትን የሚላር ሕልም መሠረታዊ እውነቶች የሚክዱ ናቸው፤ ይህም ለዘመናዊቱ እስራኤል አሥረኛውንና የመጨረሻውን ፈተና የሚወክል ሲሆን፣ ለጥንታዊቱ እስራኤል በአሥረኛውና በመጨረሻው ፈተና እንደ ተመሳሰለው ነው።

ይህን ጥናት በሚቀጥለው ጽሑፍ እንቀጥላለን።

እግዚአብሔርም ለሙሴ አለው፡- ይህ ሕዝብ እስከ መቼ ያስቆጣኛል? በመካከላቸውም ያሳየሁትን ምልክቶች ሁሉ ሳለ፣ እስከ መቼ አያምኑኝም? በቸነፈር እመታቸዋለሁ፡ ርስታቸውንም እሰርዛለሁ፤ ከአንተም ከእነርሱ የሚበልጥና የሚበረታ ሕዝብ አደርጋለሁ። ሙሴም ለእግዚአብሔር አለው፡- ግብፃውያን ይህን ይሰማሉ፤ አንተ ይህን ሕዝብ በኃይልህ ከመካከላቸው አወጣህና። ለዚህም ምድር ነዋሪዎች ይነግራሉ፤ አንተ እግዚአብሔር በዚህ ሕዝብ መካከል እንዳለህ፡ አንተ እግዚአብሔር ፊት ለፊት እንደምትታይ፡ ደመናህም በላያቸው እንደሚቆም፡ በቀንም በደመና ዓምድ በሌሊትም በእሳት ዓምድ በፊታቸው እንደምትሄድ ሰምተዋልና። አሁንም ይህን ሕዝብ እንደ አንድ ሰው ሁሉ ብትገድላቸው፡ ዝናህን የሰሙ አሕዛብ እንዲህ ይላሉ፡- እግዚአብሔር ለእነርሱ የማለላቸውን ምድር ሊያገባቸው ስላልቻለ፣ ስለዚህ በምድር በዳ ገደላቸው።

አሁንም የጌታዬ ኃይል ታላቅ ይሁን ብዬ እለምንሃለሁ፤ አንተም እንደ ተናገርህ እንዲህ ብለህ ተናግረሃል፤ ጌታ ታጋሽ ነው። ምሕረቱም ታላቅ ነው፤ ኃጢአትንና በደልን ይቅር የሚል ነው። ነገር ግን በደለኛውን ፈጽሞ ንጹሕ አያደርግም፤ የአባቶችንም ኃጢአት በልጆች ላይ እስከ ሦስተኛና እስከ አራተኛ ትውልድ ድረስ ይቀጣል። እባክህ፡ እንደ ምሕረትህ ታላቅነት የዚህን ሕዝብ ኃጢአት ይቅር በል፤ ከግብፅም ጀምሮ እስከ አሁን ድረስ ለዚህ ሕዝብ እንደ ተሰጠው ይቅርታ እንዲሁ ይቅር በል። ጌታም አለ፤ እንደ ቃልህ ይቅር ብያለሁ፤ ነገር ግን እኔ በሕይወቴ እንዳለሁ በእውነት፡ ምድር ሁሉ በጌታ ክብር ትሞላለች። ነገር ግን ክብሬንና በግብፅ እና በምድረ በዳ ያደረግሁትን ተአምራቴን ያዩ እነዚያ ሰዎች ሁሉ፡ አሁንም እነዚህን አሥር ጊዜ የፈተኑኝ እና ድምፄን ያልሰሙ፡ ለአባቶቻቸው የማልሁላቸውን ምድር አያዩአትም፤ ያስቈጡኝም ሁሉ ከእነርሱ አንድ ስንኳ አያያትም። ባረያዬ ካሌብ ግን፡ ከእርሱ ጋር ሌላ ምንፈስ ስለ ነበረበት ፈጽሞም ስለ ተከተለኝ፡ ወደ ገባባት ምድር አገባዋለሁ፤ ዘሩም ይወርሳታል። ዘኁልቀ 14፡11-24።